

महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र
नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक
नगरी (सुधारणा) अध्यादेश, २०१४

महाराष्ट्र महानगरपालिका व नगरपरिषदा
येथे बहुसदस्यीय प्रभाग पद्धतीऐवजी एक
सदस्यीय प्रभाग पद्धतीचा अवलंब
करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: एमसीओ २०१४/प्र.क्र. २६१/नवि १४

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादम कामा मार्ग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

तारीख: १३ जानेवारी, २०१५

शासन निर्णय-

महाराष्ट्र महानगरपालिका व नगरपरिषदा येथे बहुसदस्यीय प्रभाग पद्धतीऐवजी एक सदस्यीय प्रभाग पद्धतीचा अवलंब करण्याबाबत सोबत सन २०१४ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्र. १८ हा दिनांक ३१.१२.२०१४ रोजी प्रसिद्ध करण्यात आला आहे. सदर अध्यादेशाची (मराठी व इंग्रजी) ची प्रत सोबत जोडली आहे.

०२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०१०९१७३८२५६४२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मिलिंद कुळकर्णी)

शासनाचे अवर सचिव

प्रत,

१. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई ४०००३२.

२. मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
३. मा. राज्यमंत्री (नवि-२) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
४. सर्व मा. मंत्री/ राज्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
५. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, मुंबई ४०० ०३२.
६. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई
७. सर्व विभागीय आयुक्त तथा प्रादेशिक संचालक
८. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महसंचालनालय, मुंबई (योग्य असे प्रसिद्धी पत्रक काढण्यासाठी)
९. सर्व जिल्हाधिकारी
१०. सर्व महानगरपालिका महापौर
११. सर्व महानगरपालिका आयुक्त
१२. सर्व नगरपरिषद/नगरपंचायत अध्यक्ष
१३. सर्व नगरपरिषद/नगरपंचायत मुख्याधिकारी
१४. सर्व सहसचिव/उपसचिव, नगर विकास विभाग, मुंबई ४०० ०३२.
१५. सर्व अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, नगर विकास विभाग, मुंबई ४०० ०३२
१६. निवड नस्ती/ नवि १४

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ६, अंक ३२]

बुधवार, डिसेंबर ३१, २०१४/पौष १०, शके १९३६

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ७४

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१४ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १८.—महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश. पृष्ठे क्रमांक १ ते ३

नगर विकास विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक ३१ डिसेंबर २०१४.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XVIII OF 2014.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA
MUNICIPAL CORPORATIONS ACT AND THE MAHARASHTRA
MUNICIPAL COUNCILS, NAGAR PANCHAYATS AND INDUSTRIAL
TOWNSHIPS ACT, 1965.

सन २०१४ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १८.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक
नगरी अधिनियम, १९६५ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

(१)

आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ यांत आणखी सुधारणा करण्याकरिता महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, यांद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत :—

प्रकरण एक

प्रारंभिक

१. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी (सुधारणा) अध्यादेश, २०१४ असे म्हणावे.

(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

प्रकरण दोन

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम याची सुधारणा

सन १९४९ चा अधिनियम क्रमांक ५९ याच्या कलम ५ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम याच्या कलम ५ मधील, पोट-कलम (३) मध्ये “ शक्य असेल तेथवर दोन पालिका-सदस्य ” या मजकुराने सुरू होणाऱ्या आणि “ मते देण्याचा हक्क असेल ” या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी “ केवळ एकच पालिका-सदस्य निवडून देण्यात येईल ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

प्रकरण तीन

महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याची सुधारणा

सन १९६५ चा अधिनियम क्रमांक ४० याच्या कलम १० ची सुधारणा. ३. महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याच्या कलम १० मधील, पोट-कलम (२) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल :—
“ (२) प्रत्येक प्रभागातून केवळ एकच पालिका-सदस्य निवडून देण्यात येईल. ”.

प्रकरण चार

संकीर्ण

अडचण दूर करण्याचा अधिकार. ४. (१) या अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम किंवा, यथास्थिति, महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याच्या तरतुदी अंमलात आणताना, कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, राज्य शासनास, प्रसंगानुरूप, राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, ती अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनांसाठी त्यास आवश्यक किंवा इष्ट वाटतील असे, या अध्यादेशाच्या तरतुदींशी विसंगत नसलेले कोणतेही निदेश देता येतील.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये काढण्यात आलेला प्रत्येक आदेश, तो काढण्यात आल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहासमोर ठेवण्यात येईल.

निवेदन

सन २०११ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २६ अधिनियमित होण्यापूर्वी महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (१९४९ चा ५९) याच्या कलम ५ च्या पोट-कलम (३) आणि महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) याच्या कलम १० च्या, पोट-कलम (२) मध्ये, अशी तरतूद होती की, महानगरपालिकेच्या किंवा नगरपरिषदेच्या प्रत्येक प्रभागातून केवळ एकच पालिका-सदस्य निवडून देण्यात येईल.

नगरी स्थानिक संस्थांमधील पालिका-सदस्यांच्या अर्ध्या जागा महिलांकरिता, राखून ठेवण्याची अंमलबजावणी योग्य रीतीने करण्याच्या हेतूने, सन २०११ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २६ याद्वारे, १९४९ आणि १९६५ च्या उक्त अधिनियमांमध्ये, सुधारणा करून, बहु-सदस्यीय प्रभाग पद्धती सुरू केली आहे.

सन २०११ च्या उक्त अधिनियमाद्वारे, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ५ च्या पोट-कलम (३) मध्ये सुधारणा करून अशी तरतूद केली आहे की, ज्यायोगे प्रत्येक प्रभागामध्ये, शक्य असेल तेथवर, दोन पालिका-सदस्य परंतु दोन पेक्षा कमी नाहीत व तीन पेक्षा अधिक होणार नाहीत एवढे पालिका-सदस्य निवडून देण्यात येतील, आणि प्रत्येक मतदाराला, त्याच्या प्रभागातील निवडून द्यावयाच्या पालिका-सदस्यांच्या संख्येइतकी मते देण्याचा हक्क असेल.

तसेच याच प्रयोजनाकरिता, उक्त सन २०११ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २६ द्वारे महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याच्या कलम १० च्या पोट-कलम (२) मध्ये सुधारणा करून अशी तरतूद केली आहे की, जेणेकरून प्रत्येक प्रभागातून शक्य असेल तेथवर चार पालिका-सदस्य परंतु तीन पेक्षा कमी नाहीत व पाच पेक्षा अधिक होणार नाहीत एवढे पालिका-सदस्य निवडून देण्यात येतील, आणि प्रत्येक मतदाराला, त्याच्या प्रभागातील निवडून द्यावयाच्या पालिका-सदस्यांच्या संख्येइतकी मते देण्याचा हक्क असेल.

२. तथापि, महानगरपालिकेमध्ये किंवा, यथास्थिती, नगरपरिषदेमध्ये प्रत्येक प्रभागातून दोन किंवा अधिक पालिका-सदस्य निवडून आल्यामुळे प्रभागातील प्रशासनाच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरिता एका पेक्षा अधिक व्यक्ती उत्तरदायी झाल्या आहेत आणि त्यामुळे परिणामी प्रभागांमधील विकास योजनांच्या अंमलबजावणीस बाधा पोहोचते, असे निदर्शनास आले आहे. म्हणून, महानगरपालिकांच्या किंवा नगर परिषदांच्या प्रत्येक प्रभागामध्ये केवळ एकच पालिका-सदस्य निवडून देण्यात येईल या आधीच्या तरतुदीचे पुनःस्थापन करण्यासाठी, उक्त नगरपालिका अधिनियमांमध्ये सुधारणा करणे इष्ट वाटते.

३. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (१९४९ चा ५९) आणि महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) यांमध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे; म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक ३१ डिसेंबर २०१४.

चे. विद्यासागर राव,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल,

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनु कुमार श्रीवास्तव,
शासनाचे प्रधान सचिव.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग आठ

वर्ष ६, अंक ४८]

बुधवार, डिसेंबर ३१, २०१४/पौष १०, शके १९३६

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २७.००

असाधारण क्रमांक १२०

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधी व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra Municipal Corporations and the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships (Amendment) Ordinance, 2014 (Mah. Ord. XVIII of 2014), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

M. A. SAYEED,

Principal Secretary and R.L.A to Government,
Law and Judiciary Department.

[Translation in English of the Maharashtra Municipal Corporations and the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships (Amendment) Ordinance, 2014 (Mah. Ord. XVIII of 2014), published under the authority of the Governor].

URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT

Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mantralaya, Mumbai 400 032,
dated the 31st December 2014.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XVIII OF 2014.

AN ORDINANCE

further to amend the Maharashtra Municipal Corporations Act and the Maharashtra Municipal Councils, Nagar Panchayats and Industrial Townships Act, 1965.

WHEREAS both Houses of the State Legislature are not in session ;

(१)

AND WHEREAS the Governor of Maharashtra is satisfied that circumstances exist which render it necessary for him to take immediate action further to amend the Maharashtra Municipal Corporations Act and the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships Act, 1965, for the purposes hereinafter appearing ;

LIX of
1949.
Mah.
XL of
1965.

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by clause (1) of article 213 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to promulgate the following Ordinance, namely :—

CHAPTER I

PRELIMINARY

Short
title and
commence-
ment.

1. (1) This Ordinance may be called the Maharashtra Municipal Corporations and the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships (Amendment) Ordinance, 2014.

(2) It shall come into force at once.

CHAPTER II

AMENDMENT TO THE MAHARASHTRA MUNICIPAL CORPORATIONS ACT

Amendment
of section 5
of LIX of
1949.

2. In section 5 of the Maharashtra Municipal Corporations Act, in sub-section (3), for the portion beginning with the words "elect as far as possible" and ending with the words "as the number of Councillors to be elected in his ward", the words "elect only one Councillor" shall be substituted.

LIX of
1949.

CHAPTER III

AMENDMENT TO THE MAHARASHTRA MUNICIPAL COUNCILS, NAGAR PANCHAYATS AND INDUSTRIAL TOWNSHIPS ACT, 1965

Amendment
of section
10 of Mah.
XL of 1965.

3. In section 10 of the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships Act, 1965, for sub-section (2), the following sub-section shall be substituted, namely :—

Mah.
XL of
1965.

"(2) Each of the wards shall elect only one Councillor."

CHAPTER IV

MISCELLANEOUS

Power to
remove
difficulty.

4. (1) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of the Maharashtra Municipal Corporations Act or, as the case may be, the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships Act, 1965, as amended by this Ordinance, the State Government may, as occasion arises, by an order published in the *Official Gazette*, give such directions not inconsistent with the provisions of this Ordinance, as may appear to it to be necessary or expedient for the purpose of removing the difficulty.

LIX of
1949.
Mah.
XL of
1965.

(2) Every order made under sub-section (1) shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature.

STATEMENT

Sub-section (3) of section 5 of the Maharashtra Municipal Corporations Act (LIX of 1949) and sub-section (2) of section 10 of the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships Act, 1965 (Mah. XL of 1965), prior to enactment of Maharashtra Act No. XXVI of 2011, provided that each of the wards of the Municipal Corporations or Councils shall elect only one councillor. In order to implement one-half reservation of seats of councillors for women in the Urban Local Bodies in a proper manner, a multi-member ward system has been introduced by amending the said Acts of 1949 and 1965 by the Maharashtra Act No. XXVI of 2011. By the said Act of 2011, sub-section (3) of section 5 of the Maharashtra Municipal Corporations Act is amended, so as to provide that, each of the wards shall elect as far as possible two councillors but not less than two and not more than three councillors, and each voter shall be entitled to cast the same number of votes, as the number of councillors to be elected in his ward. As also for the same purpose, sub-section (2) of section 10 of the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships Act, 1965 is amended by the said Mah. XXVI of 2011, so as to provide that, each of the wards shall elect as far as possible four Councillors but not less than three and not more than five Councillors, and each voter shall be entitled to cast the same number of votes, as the number of Councillors to be elected in his ward.

2. However, it is observed that election of two or more councillors from each wards in the Corporation or the Council, as the case may be, has resulted in more than one person being responsible for effective administration of the ward and in turn has affected the implementation of development schemes in the wards. It is, therefore, considered expedient to amend the said Municipal Laws to restore the earlier provisions that each of the wards of the Municipal Corporations or Councils shall elect only one councillor.

3. As both Houses of the State Legislature are not in session and the Governor of Maharashtra is satisfied that circumstances exist which render it necessary for him to take immediate action further to amend the Maharashtra Municipal Corporations Act (LIX of 1949) and the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats* and Industrial Townships Act, 1965 (Mah. XL of 1965), for the purposes aforesaid, this Ordinance is promulgated.

Mumbai,

Dated the 31st December 2014.

CH. VIDYASAGAR RAO,

Governor of Maharashtra.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANU KUMAR SRIVASTAVA,

Principal Secretary to Government.